

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

«Затверджено»

Голова приймальної комісії
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Анатолій МБОУСЬ

« 03 » квітня 2023 р.

Протокол № _____

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ
ДЛЯ УЧАСТІ У КОНКУРСНОМУ ВІДБОРІ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

на основі раніше здобутих рівнів вищої освіти бакалавра (РНК 6),
магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (РНК 7)

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ – 035.055 ФІЛОЛОГІЯ (РОМАНСЬКІ МОВИ ТА
ЛІТЕРАТУРИ (ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО), ПЕРША – ФРАНЦУЗЬКА)

освітньо-професійна програма – МОВА І ЛІТЕРАТУРА (ФРАНЦУЗЬКА).

ПЕРЕКЛАД

ЛУЦЬК – 2023

Пояснювальна записка

Програма розрахована на осіб, які вступають на I курс навчання для здобуття освітнього ступеня «магістр» спеціальності 035 – Філологія (Мова і література (французька). Переклад) факультету іноземної філології Волинського національного університету імені Лесі Українки, на основі раніше здобутих рівнів вищої освіти бакалавра, магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста.

Фаховий іспит має на меті оцінку вміння абітурієнта опанувати освітню програму магістерського рівня вищої освіти, враховуючи його раніше отримані **компетентності**:

- практично застосовувати базові знання з теоретичного та загального мовознавства;
- практично застосовувати теоретичні основи курсу лексикології та методів лінгвістичних досліджень;
- орієнтуватися в історії мови, проблематиці та актуальних напрямках французької літератури;
- застосовувати різні стилістичні засоби французької мови як певної системи;
- орієнтуватися і виразити свій власний підхід до існуючих теорій та концепцій з теорії граматики у вітчизняній та зарубіжній лінгвістичній теорії;
- орієнтуватися в лінгвокультурних реаліях, пов'язаних з сучасним станом розвитку Франції;
- використовувати практично й процесуально способи та різні види перекладу.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ

Вступне випробування проходить у формі комп'ютерного тестування. Тестові завдання включають питання з основної іноземної (французької) мови та теоретичних дисциплін, які вивчалися протягом I – IV курсів, зокрема: перекладознавчий аналіз тексту, теоретична граматики, лексикологія сучасної французької мови, лінгвокраїнознавство основної мови (французької), сучасна література Франції, стилістика сучасної французької мови.

Основна іноземна (французька) мова

Грамматичні теми: Артиклі. Придієслівні особові займенники. Вказівні займенникові прикметники. Місце прикметника у реченні. Ступені порівняння прикметників. Місце прислівника у реченні. Ступені порівняння прислівників. Присвійні займенникові прикметники. Вказівні займенники. Займенникові дієслова. Прийменники. Прислівники. Часові форми дієслова. Минулі часи. Майбутні часи. Активний і пасивний стан дієслів. Узгодження часів. Інфінітив. Герундій. Умовний спосіб. Сюбжонктив. Пряма і непряма мова.

Розмовні теми: Проблеми навколишнього середовища. Екологія у повсякденному житті. Місто сьогодні та завтра. **Здоров'я.** Медичне лікування і симптоми хвороб. Проблеми ожиріння та критерії фізичної краси. Особистісний розвиток людини. **Мистецтво.** Французькі митці та твори їх мистецтва. Спектаклі. Культурні смаки і враження. **Робота.** Економічна ситуація у Франції. Робота мрії. Як досягнути успіху, займаючись власною справою.

Питання з дисципліни «Основна іноземна (французька) мова» відображають усно-мовленнєві (монологічні та діалогічні) навички володіння французькою мовою, письмового аспекту мови в межах запланованої тематики, а також розвиток аналізу наукової літератури з актуальних проблем лінгвістики.

Рекомендована література:

1. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної генології : навч. посіб. К. : Академія, 2006. 248 с.
2. Гуз О. П., Михалечик О. І., Теслер О. В. Підручник з французької мови. Луцьк: РВВ «Вежа», 2006. 544 с.
3. Драненко Г. Ф. Français. Niveau avancé. Київ: Ірпінь, 2001. 232 с.
4. Клименко О. Франкомовні країни. К.: Шк. світ, 2007. 128 с.
5. Крючков Г. Г. Поглиблений курс вивчення французької мови. К.: Вища школа, 2000. 399 с.
6. Лановик М. Теорія відносності художнього перекладу: літературознавчі проєкції. Тернопіль : РВВТНПУ, 2006. 470 с.
7. Михалечик О. І. Практичний курс граматики французької мови: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. 560 с.
8. Станіслав О. В. La peinture française : методичні рекомендації з розмовної тематики. Луцьк: Вежа-друк, 2012. 60 с.
9. Adam N. Les technologies nouvelles. Paris : CIEP, 1998. 126 p.
10. Alter Ego +. Niveau B1. Méthode de français. Catherine Dollez, Sylvie Pons. Paris : Hachette FLE, 2015. 224 p.

11. Alter Ego+. Niveau B2. Méthode de français. Marine Antier, Joëlle Bonenfant, Gabrielle Chort, Catherine Dollez, Michel Guilloux, Sylvis Pons. Paris : HachetteFLE, 2015. 224 p.
12. Bassi C., Chapsal A.-M. Diplomatie.com : Activités. Paris : CLEinternational, 2005. 96 p.
13. Boularès M., Frérot J.-L. Grammaire progressive du français [avec 400 exercices] : Niveau avancé. P. : CLE international, 2008. 192 p.
14. Brillant C., Bazou V., Racine R., Schenker J.-Ch. Le nouvel Edito : Niveau B2. Paris : Didier, 2010. 224 p.
15. Goffic P. Grammaire de la langue française. P. : Hachette, 1993. 591 p.
16. Grand-Clément O. Civilisation en dialogues : Niveau intermédiaire. Paris : CLEinternational, 2008. 128 p.
17. Khdartséva L. Littérature française XXe siècle. Presto, 2007. 440 p.
18. Lecherbonnier B. Littérature, XXe siècle. Textes et documents. P.: Nathan, 1998. 896 p.
19. Le Nouvel Édito. Niveau B1 : Méthode de français. Élodie Heu, Myriam Abou-Samra, Marion Perrard, Cécile Pinson. Paris : Les Éditions Didier, 2012. 225 p.
20. Le Nouvel Edito. Niveau B2 : Méthode de français. Corina Brillant, Virginie Bazou, Romain Racine, Jean-Charles Schenker. – Paris : Didier, 2010. 224 p.
21. Mercier-Leca F. Trente questions de grammaire française. P. : Nathan, 1998. 192 p.
22. Meyer D. C. Clés pour la France : en 80 icônes culturelles. Hachette FLE, 2005. 192p.
23. Miquel C. Vocabulaire progressif du français [avec 250 exercices] : Niveau avancé. Paris : CLE International, 2001. 192p.

Перекладознавчий аналіз тексту

Попередній перекладацький аналіз тексту. Інформаційно-стилістичне середовище і проблеми перекладу. Рівні інформації у тексті та її щільність. Модель попереднього аналізу тексту. Аналітичний алгоритм роботи перекладача.

Перекладацький аналіз текстів різних стилів і жанрів. Значення понять стилю та жанру для перекладацької інтерпретації. Перекладознавчий аналіз текстів офіційно-ділового стилю. Перекладознавчий аналіз текстів науково-технічного та публіцистичного стилів. Перекладознавчий аналіз текстів художнього стилю.

Вивчення навчальної дисципліни «Перекладознавчий аналіз тексту» передбачає оволодіння базовими принципами і методами перекладацького аналізу тексту з урахуванням його функціонально-стилістичних характеристик; виявлення закономірностей практичної роботи з текстами різних жанрів та опануванні техніками і методиками, які пов'язані з перекладом та з діями перекладача; вивчення структурно-функціональних одиниць французької мови, її граматичних, синтаксичних, лексико-семантичних і стилістичних особливостей та передбачають проведення порівняльного аналізу текстів мови оригіналу і мови перекладу.

Рекомендована література:

1. Венгрєнівська М. А. Нариси з теорії та практики редагування

перекладних текстів і порівняльної стилістики (французька та українська мови) : навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2008. 560 с.

2. Верба Г. Г., Гетьман З. О. Підручник з перекладознавства : підруч. для студ. вищ. навч. закладів. Вінниця : Нова Книга, 2013. 304 с.

3. Tcherednitchenko A. Les problèmes lexico-sémantiques et pragmatiques de la traduction du français. К., 1978.

4. La traduction au seuil du XXIe siècle : histoire, théorie, méthodologie. Strasbourg-Florence-Grenade-Kyiv, 1997.

Додаткова література:

1. Максименко О. В. Усний переклад : теорія, вправи, тексти (французька мова). К., 1986.

2. Потніцева Т. М., Пічугіна Т. Є., Гавриленко Є. В., Левченко О. В. Посібник до вивчення курсу «Проблеми перекладу художнього тексту». Дніпро : РВВ ДНУ, 2011.

3. Чередниченко О. І. Відтворення українських власних назв французькою мовою. *Мовознавство*. 1993. № 5.

4. Чередниченко О. І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. Київ, 1995.

5. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ : Либідь, 2007. 248 с.

6. Mounin G. Les problèmes théoriques de la traduction. Paris, 1963.

7. Seleskovitch D., Lederer M. Interpréter pour traduire. Paris, 1984.

8. Van Hoof H. Théorie et pratique de l'interprétation. München, 1982.

Теоретична граматика

Загальні положення. Предмет вивчення. Методи граматичного аналізу. Граматична категорія. Морфологія. Синтаксис.

Система частин мови. Проблематика частин мови. Ієрархія частин мови. Принцип виділення частин мови. Типи і класи слів. Основні частини мови. Службові частини мови. Форма та зміст частин мови. Ядро та периферія. Первинні та вторинні функції частин мови. Транспозиція.

Іменник. Семантико-граматичні групи іменників. Синтаксична група іменників. Синтаксичні функції іменника. Граматичні категорії іменника. Субстантивация та дисубстантивация.

Детермінативи. Загальні ознаки детермінативів як частин мови. Семантика детермінативів. Артикль. Вказівні детермінативи (демонстративи). Присвійні детермінативи. Питально-окличні детермінативи. Неозначені детермінативи (квантитативи). Детермінативи та інші частини мови.

Прикметник. Загальні положення. Семантика прикметників. Граматичні категорії прикметників. Синтаксичні функції прикметників. Синтаксична група прикметника.

Числівник. Проблема числівника як частини мови. Морфологічні особливості. Семантика числівників. Синтаксичні особливості числівників. Перехід інших слів у розряд числівників. Перехід числівників в інші частини мови.

Займенник. Загальні положення. Семантика займенників. Синтаксичні властивості займенників. Граматичні категорії та форми займенників. Функції займенників. Проніміналізація та депроніміналізація.

Дієслово. Семантико-граматичні групи дієслів. Засоби граматичного вираження в системі дієслова. Граматичні категорії дієслова. Проблема категорії виду. Безособові форми дієслова. Транспозиція дієслів.

Прислівник. Загальні положення. Семантика прислівників. Функція прислівника в реченні. Семантико-граматичні групи прислівників. Синтаксична група прислівників. Адвербіалізація.

Службові частини мови. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук.

Синтаксис. Визначення синтаксису. Синтаксичні одиниці. Синтаксичні зв'язки. Словосполучення. Просте речення. Члени речень. Типи простих речень. Складне речення. Складнопідрядне речення. Складносурядне речення. Безсполучникове речення. Прагматичні аспекти речення.

Рекомендована література:

1. Донець Й. І., Лисенко М. М. Практична граматики французької мови. Морфологія. Синтаксис. К.: Вища школа, 1984. 279с.
2. Лемешко Л. С., Табачек І. В. Посібник з теоретичної граматики французької мови. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2005. 134 с.
3. Amon E., Vomati Y., Lebouc G. Orthographe et conjugaison. Marabout: Aller, 1997. 350p.
4. Guiraud P. La syntaxe du français. Paris : Presse universitaire de France, 1997. 128 p.

Лексикологія

Еволюція розвитку французької лексикології.

Історія теоретичного вивчення французької лексики. Лексикологія у Франції до XIX століття і початку XX століття. Основні базові поняття і проблеми визначення лексикології. Лексикологічний статус слова, його визначення. Аспекти теорії слова: фонетико-графічний, граматичний, понятійний, семіотичний, функціональний.

Сучасні погляди на структуру науки про лексичну семантику.

Утворення семантики як науки. Визначення понять "семантичні універсалії", " денотація і канотація", " прототипи і стереотипи", " когнітивна семантика та когнітивні підходи". Сучасні концепції науки про лексичну семантику. Концепція М. Бреаль, Ф. де Сосюра, Ф. Растьє, Ж. Пікоша, М. Жонсона, С. Ульмана тощо.

Визначення поняття «лексико-семантична система».

Основні лексичні парадигми і семантичні відношення. Підсистеми французького словника. Визначення поняття поля: лексичного, концептуального, дериваційного, флексіонального.

Лексикографія. Особливості французької лексики.

Синоніми як одиниці вираження додаткових смислових відтінків лексичних значень.

Властивості синонімів: варіантність, взаємозамінність, співвідносність, подібність, відмінність. Лексико-семантичне мікрополе синоніма. Типологічні ознаки синонімів.

Іменники-синоніми. Дієслова-синоніми. Прикметники-синоніми. Прислівники-синоніми тощо. Контекстуальні особливості реалізації синонімів.

Умови та можливості взаємозамінності при перекладі синонімічних частин мови.

Домінантне значення як асоціативна основа з новим поняттям. Метафоричне значення. Смыслова спорідненість як результат семантичної адекватності синонімів. Тотожність та близькість значень слів синонімів та їх ступінь.

Слово і лексика. Лексична морфологія. Запозичення. Тропи. Територіальна і соціальна відмінність лексики.

Фразеологічне поле французької мови.

Якісний склад з точки зору запозичення, формування, функціонування та часу виникнення. Значення фразеологізмів, отримані при виникненні чи зміні. Розширення та утворення багатозначності сталих виразів.

Фразеологічне зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічне сполучення, фразеологічні вирази. Фразеологізми з однопозиційним, двопозиційним, трипозиційним оточенням. Прислів'я та приказки, професіоналізми, усталені вислови з анекдотів, жартів, крилаті вирази, влучні вирази видатних людей, політиків. Фразеологічні звороти та їх специфіка.

Метафорична сутність фразеологічних одиниць. Концептуальні метафори, актуалізовані фразеологічними одиницями, національно-культурна специфіка. Лінгвокультурологічний аспект французьких та запозичених фразеологізмів, особливості перекладу.

Групи фразеологічних зворотів та їх переклад. Основні способи перекладу фразеологічних одиниць: фразеологічний аналог, калька. Аналіз стилістичних культурно-історичних аспектів фразеологічних одиниць.

Рекомендована література:

1. Гунчик І. Лексикологія сучасної французької мови. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. 132 с.
2. Смуцинська І. Французька лексикологія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015, 560 с.
3. Mitterand H. Les mots français. Paris, 1976. 150 p.
4. Guiraud P. Les locutions françaises. Paris, 1983.
5. Molinié G. Le français moderne. Paris, 1991. 128 p.
6. Chollet I. Les expressions idiomatiques. Paris : CLE, 2011. 174 p.
7. Sauvageot A. Portrait du vocabulaire français Paris : Larousse, 1964. 285p.
8. Solomarska O. Dialectologie française. Kyiv: Centre des éditions et de polygraphie "Université de Kyiv", 2013. 127 p.

Історія французької мови

Характеристика мов романської групи. Періодизація історії французької мови. Народна латина як джерело походження романських мов; доісторичний період формування французької мови (етапи кельтизації, романізації та германізації території Франції).

Розвиток французької мови в Старофранцузький період (IX-XIII ст.), Середньофранцузький (XIV-XV ст.), Ранньофранцузький (XVI ст.) та Новофранцузький періоди (XVII-XVIII ст.): особливості фонетики, граматики, лексики.

Рекомендована література:

1. Hélix F. Histoire de la langue française. Paris : Ellipes, 2019. 304 p.
2. Perret M. Introduction à l'histoire de la langue française. Paris : Armand Colin, 2018. 208 p.
3. Stanislav O. Histoire de la langue française : manuel. Loutsk : Centre d'édition et de polygraphie Veja-Drouk, 2021. 68 p.
4. Морощкіна Г. Ф. La langue et la civilisation française à travers des siècles : Історія французької мови : навч. посібник. Вінниця : Нова Книга, 2011. 320 с.

Лінгвокраїнознавство основної мови (французької)

Лінгвокраїнознавча історія французької мови. Теоретичні та прикладні проблеми лінгвокраїнознавства. Французька мова у сучасному світі. Зони розповсюдження та функції французької мови. Варіанти французької мови. Регіональні мови Франції. Лінгвокультурологічні особливості Франції.

Національно-культурна семантика французької мови. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. Проблема відбору лінгвокраїнознавчої інформації у текстах різних типів та видів. Способи перекладу та коментування французьких реалій. Національно-культурна семантика афоризмів, крилатих висловів, цитат.

Рекомендована література:

1. Михайлова О. Г., Шмиголь Н. В. Лінгвокраїнознавство. Франкомовні країни. Вінниця: Нова книга, 2009. 216 с.
2. Morochkina G. La langue et la civilisation française à travers les siècles. Вінниця: Нова книга, 2011. 320 с.
3. Motrouk V. La France et les Français. Ужгород: Ужг. ун-т, 1975. 170 с.
4. Сваткова Т. Д., Ведіна І. В. Франція. Посібник з країнознавства. Київ: Видавець Карпенко В. М., 2008. 280 с.
5. Le français dans le monde. Du discours de l'enseignement aux pratiques de l'apprenant. Paris : Clé International, 2008. 192 p.

Сучасна література Франції

Основні напрями, течії і художні школи у французькій літературі ХХ початку ХХІ століття, особливості їх становлення та розвитку; тенденції розвитку основних літературних жанрів.

Реалістичні традиції та їх модифікації у французькому романі ХХ століття: А. Франс, Р. Роллан, А. де Сент-Екзюпері, Р. Мартен дю Гар, Ф. Моріак. Оновлення романної традиції.

Роман і філософія екзистенціалізму: творчість А. Мальро, А. Камю, Ж.-П. Сартра, М. Пруста і А. Жіда.

Французький «новий роман»: Н. Саррот, А. Роб-Грійє, М. Бютор, К. Симон.

«Новий театр»: драматургія Е. Іонеско, З. Беккета, Ж. Жене, Б. Віана.

Постмодернізм у французькій літературі ХХ–ХХІ ст. Філософське, соціологічне та культурологічне підґрунтя формування новітніх тенденцій. Мінімалізм у французькій літературі: Ж. Перек, П. Кіньяр, Р. Мійє. Провокативний нігілізм М. Уельбека, Ф. Бегбедера. Фікційний світ романів А. Мюссо, М. Леві.

Рекомендована література:

1. Мільнер М., Бесьер Ж., Бланкман Б. та інші. Алхімія слова живого. Французький роман 1945 – 2000 р.: навч. посібник для вищих навчальних закладів. К.: Промінь, 2005.

2. Яцків Н. Я. Французька література ХХ століття: навч. посібник. ІваноФранківськ: Симфонія форте, 2014.

3. Bloudeau N., Allonache F., Né M.-F. Littérature progressive du français. CLE International, 2004.

4. La littérature française : dynamique & histoire. Sous la direction de J.-Y. Tadié, Gallimard, 2007.

5. Viart D. Le roman français au XX siècle. Armand Colin, 2011.

Стилістика сучасної французької мови

Стилістика як розділ мовознавства. Стилістична характеристика лексики різних шарів словникового складу французької мови. Види і значення тропів як засобу образного відображення дійсності. Стилістичні аспекти граматичних явищ. Стилістичні функції синтаксичних фігур.

Функціональні стилі у сучасній французькій мові. Офіційний стиль. Характеристика наукового стилю французької мови. Характеристика публіцистичного стилю французької мови. Поняття художнього стилю у стилістиці французької мови. Характеристика розмовного стилю сучасної французької мови.

Рекомендована література:

1. Алексеев А. Я. Нариси з контрастивної стилістики французької мови: навчальний посіб. Вінниця: Нова Книга, 2010.

2. Stanislav O. V. Stylistique française. Cours théorique et pratique. Навчальний посібник французькою мовою. Луцьк: РВВ «Вежа», 2020.

3. Calas F. Leçons de stylistique. Armand Colin, 2011.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Конкурсний бал вступника *для здобуття ступеня магістра* оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Фаховий іспит проводиться у формі комп'ютерного тестування. Вступник розв'язує 20 завдань.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника: 1 рівень (високий): 200-180 балів; 2 рівень (середній): 179-160 балів; 3 рівень (достатній): 159-140 балів; 4 рівень (низький): 139-100 балів.

1 рівень (високий): 200-180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179–160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159–140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

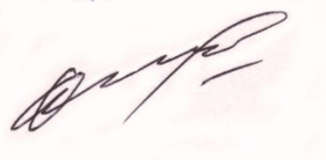
4 рівень (низький): 139–100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і незрозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової атестаційної комісії

Лариса МАКАРУК

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ